

Előszó

A Nemzeti Közszolgálati Egyetemen 2021. november 19-én megtartott IV. Balkán-konferenciánk a válságokkal kapcsolatban várta a térséggel foglalkozó kutatók előadásait. A Balkán történelmét válságok sora jellemezte az elmúlt évszázadokban, ezek között politikai, gazdasági, társadalmi és legutóbb egészségügyi próbatételek sora jelent meg. A hidegháború idején a nemzetközi térben betöltött szerepét állandó kihívások érték, és a belső legitimáció megújítása is folyamatosan kényszerhelyzetbe hozta. A háborúk soha nem látott problémákhoz vezettek, amelyek kezelése napjainkban is tart, gondoljunk akár a határok rendezetlenségére, a társadalmi feszültségekre vagy a menekültek helyzetének megoldatlanságára. A gazdasági felzárkózás állandó kihívást jelent a kormányok számára, amelyben több-kevesebb sikert értek el az országok vezetői. A legutolsó kihívást a Covid-19-világjárvány jelentette, amelyben szintén eltérő reakciók születtek a politikusok részéről, így eltérő következményekkel is kellett megküzdeniük.

Összesen huszonkilenc előadás hangzott el öt szekcióban, ami jelzi a régióval foglalkozó kutatók számának gyarapodását. Teret kapott a koronavírus-világjárvány kezelése kapcsán felmerülő állami válságintézkedések elemzése, a régió külpolitikájának alakulása a jelenség következtében vagy a külpolitikai semlegesség 21. századi értelmezése. A gazdasági kérdéseket érintő szekcióban az iszlám pénzügyek térhódításáról, a felzárkózásról és a kiaknázandó lehetőségekről számoltak be a kutatók. Az elmúlt évek legérzékenyebb eseményeit két kis-állam okozta, így a montenegrói egyházügyi törvény, illetve a koszovói kérdések önálló szekciót alkottak. A történelemszekció keretében olyan politikatörténeti előadások hangzottak el, amelyek az Európai Duna-bizottság, az Államtudományi Intézet, Kemény Gábor külügyminiszter látogatása, a jugoszláv föderáció reformja és a szövetségi állam széthullása köré épültek fel. Az aktualitásokat bemutató részben pedig demográfiai jelenségekkel, a magyar–szerb kapcsolatok fejlődésével és választási kérdésekkel foglalkoztak előadóink.

Jelen kötetben az elhangzott előadások közül tizenhármat adunk közre tanulmány formájában, így Ármás Julianna az albán identitás rétegeit, Horváth László a magyar–szerb megbékélési folyamatot, Juhász József a jugoszláv konföderatív modellt ismerteti. Lajos Máté Kemény Gábor nyilas külügyminiszter zágrábi útjának hátterét, Lőrinczné Benze Edit a Covid-válság horvátországi kezelésének főbb aspektusait járja körül, Makai József a szerbiai zöldpártok fejlődését elemzi a közelmúlt tüntetései alapján. Németh Ferenc a Rama–Kurti-harc

háttérét, míg Novoszáth Péter a légiutas-forgalommal kapcsolatos kutatását mutatja be. Perényi Bálint egy ritkán kutatott területre világít rá, nevezetesen az Államtudományi Intézet jugoszláv referensének, Fekete Lajosnak a munkásságára, Pintér Attila pedig a szerb külpolitika járványidőszakban tett lépéseit vizsgálja. Szabó Mátyás az Európai Duna-bizottság működéséről készített összegző munkát, Teszáry Miklós pedig a montenegrói egyházügyi törvényt tette tanulmánya tárgyává.

A szerkesztő